

**NICO FRANKHUIZEN, VOORZITTER NORMCOMMISSIE VERFWAREN:
“RESTLEVENSDUUR BEREKENEN GAAT NIET.”**

VAN RECEPTUUR NAAR PRESTATIE

Bij ketensamenwerking spelen normen een belangrijke rol. Ze zijn de spreektaal voor uitbesteed werk en specificaties, die immers naar de normen verwijzen om aan te geven hoe een bepaalde kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd moet worden. Partijen komen overeen welke score er minimaal uit moet komen voor goedkeur. De norm voor zoutsproeitesten ISO 9227 is in 2012 herzien, en momenteel staat de normenreeks voor staalconservering ISO 12944 ter revisie. Vakblad Oppervlaktetechnieken ging te rade bij een echte kenner, die tal van ISO-normcommissievergaderingen bijgewoond heeft als voorzitter van de commissie NEN NC 342.035 Verfwaren: Nico Frankhuizen, werkzaam bij meetinstrumentenspecialist TQC.

De 12944 wordt geheel herzien, en delen 5 en 6 zijn al een jaar onder herziening. Hoe komt die herziening tot stand, en is daar een concrete aanleiding voor nodig of gebeurt het periodiek?

“Normaal gesproken gebeurt dat periodiek, eenmaal per 5 jaar. Komt een norm op voor herziening, dan stemmen de nationale normalisatie-instituten die lid zijn van ISO of een herziening noodzakelijk is. Bij deel 5 en 6 werd dat noodzakelijk bevonden. Dat was voornamelijk vanwege een garantietermijn: men wil high durability erin hebben. Garantietermijnen van 15 jaar zouden dan ook tot 25 jaar doorgetrokken kunnen worden. Sommigen wensen zelfs 50 jaar.”

Hij werd destijds bij invoering gepresenteerd als een norm die meer richting prestatiebestekken ging, in plaats van de uitvoering van conserverwerk voor te schrijven. Maar poedercoaten werd wel expliciet uitgesloten. Wordt die uitsluiting voortaan weggelaten?

“Daar is wel een tendens naar, om die uitsluiting weg te halen. We willen steeds meer naar kwalitatieve beoordeling van systemen, en niet meer uitvoeringsvoorschriften zoals laagdiktespecificaties,

‘een minimum van 100 micrometer’ bijvoorbeeld. We willen toegaan naar puur functionele bestekken. Die hele lijst van coatings die als opsomming wordt gegeven, gaat nu op de schop en ligt open voor bewerking. Er wordt heel strikt gekeken wat er wel en niet in gezet moet worden.”

Want met een laagdikte en een coating-type heb je toch alsnog een receptuurvoorschrift?

“Ja, het moet niet een norm zijn die zegt ‘voor deze prestatie heb je die coating. Dat merk je nu al in andere delen: daar zie je dat andere systemen ook die prestatie leveren. Er kwam een verzoek toch een minimale laagdiktebepaling en een systeem op te nemen, dat is meteen afgewezen. Als morgen iemand een coating verzint die met één micrometer een C5M-klasse aankan (de zwaarste corrosiebelasting-klasse en dat met maritieme invloed, dus zoutbelasting van zee – red.), dan móét die coating ook in de 12944 opgenomen kunnen worden.”

Hoe snel komt een verffabriek er voortaan tussen met een echte innovatie, als zij niet meer op een normherziening hoeft te wachten?

“Om het testrapportafhankelijk te maken, moet je als verfleverancier aantonen dat je verf die testen overleeft. En dan hang je er een klasse aan. Het nu besproken deel dat bestaande systemen opsomt, zal een voorstel van mogelijkheden worden, en als een ander systeem hetzelfde of meer kan, wordt dat aangemoedigd.”

Zoals met de vaste toevoeging ‘of minimaal gelijkwaardig’?

“Ja maar dat nieuwe beoordelingssysteem wordt nog getest. De verwarring met de term ‘equivalent aan’ is een valkuil waarin we niet meer moeten willen stappen. Daar heb ik eens een column over geschreven in vakblad Oppervlaktetechnieken.” (december 2009, ‘Conform of equivalent?’, www.Oppervlaktetechnieken.com/archief)

Dat kan nog lastig worden, want veel testen zijn gebaseerd op de zoutsproeitest waarvan iedereen weet dat die geen voorstellende waarde heeft.

“Daar zijn we ook nog mee bezig, om dat goed op te zetten. Een beruchte is inderdaad de ISO 9227 zoutsproeitest. Als ik een test moet gaan opleveren voor correlatie met dertig jaar in de praktijk en ik gebruik



Nico Frankhuizen (normcommissie Verfwaren) gaf in december 2012 een lezing op het IIR-congres Oplösungen voor Corrosie in de Praktijk, waar hij onder meer inging op de nieuwe kalibratievereiste voor zout-spreikasten. De volgende IIR Corrosie & Coatings – dus weer met de oorspronkelijke naam – zal gehouden worden op 12 en 13 februari te Antwerpen. Tal van organisaties houden zich met kwaliteitsrichtlijnen en normen bezig. Het is zaak heldere afspraken te maken in de toeleverings- en uitbestedingsketens.

die zoutsproeitest, heb ik zonder moeite een spreiding van twintig tot veertig jaar.”

Hoe stel je dan vast hoe lang een coating meegaat?

“Zoals we nu in de normcommissie bezig zijn, zijn we een aantal nieuwe testen aan het evalueren en kijken we hoe we die kunnen invoegen in de huidige norm. Om op die manier deels op basis van die resultaten, maar ook door het vergelijken van resultaten aan te kunnen geven: deze coating is niet zo sterk of wordt geacht zo sterk te zijn. En er worden al prestatiedossiers gevraagd, maar dat kan geen coating van vijftig jaar zijn.”

Door de chemaliënwetgeving en stof-fenuitfasering hebben we toch ook haast geen coatings meer in de samenstelling waarmee dertig jaar ervaring is?

“Ja, iedere twee à drie jaar veranderen producenten iets aan hun coating. Iedere tien jaar komt er een nieuw systeem op de markt. We willen natuurlijk niet de innovatie tegenhouden. Daar zijn we in de ISO-normcommissie heel duidelijk in, dat kan niet.”

En hoe bepaal je dan een restlevensduur? U werkt de hele dag tussen de meet- en testinstrumenten, dus u heeft daarover misschien wel ideeën: hoe doe je dat?

“Niet. Ik kan geen levensduur van een

coating opgeven. Hetzelfde geldt voor je mobiele telefoon. Gebruiker 1 gaat er heel netjes mee om, maar gebruiker 2 gaat ermee te water of laat zijn telefoon geregeld vallen, en dan gaat het apparaat minder lang mee.”

En daar komen de applicatie- en ontwerpaspecten nog bij, want sommige constructies kún je toch eigenlijk niet goed tegen corrosie beschermen...?

“Ja, maar denk ook aan onderhoudsplannen. Als je bijvoorbeeld een coatingsysteem op een kade of railing hebt, 25 jaar moet garanderen en de beheerder er geen onderhoud aan mag plegen van zijn management... Of er zijn schades ontstaan door mechanische belastingen zoals een aanvaring... Mag je die wel repareren en hoe? Dat soort dingen zul je voortaan ook mee moeten nemen in een onderhoudsplan. Een wegwerpproduct dat in een consumptiemaatschappij bedoeld is om een jaar te gebruiken, is weer heel wat anders. Daar zul je geen onderhoudsplan voor hoeven opstellen, zoals je dat wel doet voor producten om langdurig fysiek te gebruiken en bij te houden. Restlevensduur kun je niet direct opgeven, daaraan zijn variabelen verbonden waarop je nooit harde grip hebt.”

Waarom zouden bedrijven tijd moeten maken om in een normcommissie plaats

te nemen, als je het ook je concurrenten kunt laten doen?

“Als je concurrenten het doen, weten die nú wat de norm over vier jaar zal worden, wat betekent dat je uiteindelijk acht jaar achterloopt op je concurrent. Als er nu wat verandert, weet je vooruit wat er aangepast zal worden, anders hoor je dat pas na afloop en moet je het dan nog een keer gaan ontwikkelen. Daarnaast groeien het kennisniveau en de bewustwording in je organisatie gigantisch. Ik ken een inspecteur die merkt dat hij, sinds hij bij de normcommissie zit, een veel grotere troef in handen heeft naar marktpartijen. Hij zit er nu zo in dat hij opdrachtgevers dan corrigeert op gemaakte fouten in bestekken en aanbestedingen. Wat voor beide partijen grote voordelen oplevert”

En zo kan er van normalisatiewerk zelfs een kostenbesparende, preventieve werking uitgaan. <

MEER INFORMATIE

Voor deelname aan de Nederlandse normcommissies “Verfwaren” en “Voorbereiding voor verf op staal” of de dit jaar opgestarte normcommissie “Corrosie” kunt u contact opnemen met Nederlands Normalisatie Instituut Isabel.Polderdijk@NEN.nl www.NEN.nl